

Załącznik nr 2

Dr Grzegorz Kozieł, Katedra Prawa Gospodarczego i Handlowego, Wydział Prawa i Administracji UMCS w Lublinie.

Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych

1. Imię i nazwisko.

Grzegorz Kozieł.

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

Stopień magistra prawa uzyskałem na Wydziale Prawa i Administracji (dalej: WPiA) Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (dalej: UMCS) w Lublinie w 2002 r. na podstawie pracy magisterskiej p.t.: „Przekształcenie spółek osobowych w osobowe” przygotowanej w Katedrze Prawa Gospodarczego i Handlowego (dalej: KPGiH) pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Andrzeja Kidyby.

W 2003 r. po ukończeniu studiów w Polsko – Francuskiej Podyplomowej Szkole Organizacji i Zarządzania na kierunku zarządzanie europejskie uzyskałem francuski Dyplom *L'Edhec master en management europeen* (magister zarządzania europejskiego) oraz polski Wydziału Ekonomicznego UMCS.

Stopień doktora nauk prawnych uzyskałem na WPiA UMCS w Lublinie w 2005 r. na podstawie rozprawy doktorskiej p.t.: „Powstanie stosunku członkostwa w handlowej spółce osobowej w drodze przeniesienia ogółu praw i obowiązków występującego wspólnika” przygotowanej pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Andrzeja Kidyby.

3. Informacja o zatrudnieniu w jednostkach naukowych.

Od dnia 1 października 2008 r. jestem zatrudniony na stanowisku adiunkta w KPGiH na WPiA UMCS.

Od momentu zakończenia studiów magisterskich prowadzę zajęcia dydaktyczne (ćwiczenia, konwersatoria i wykłady) z zakresu prawa cywilnego, handlowego i własności

intelektualnej w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie (dalej: WSPiA).

Od dnia 1 października 2015 r. jestem zatrudniony na stanowisku wykładowcy w Katedrze Administracji na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych (dalej: WNSiH) WSPiA w Lublinie. Od tego czasu pełnię w WSPiA funkcję Prodziekana WNSiH ds. Kierunku Administracja.

4. Wskazanie osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1852, z późn. zm., dalej: u.s.n.t.n.).

- a) **tytuł osiągnięcia naukowego:** Status prawny wierzyciela wspólnika w spółce jawnej. Uwagi materialnoprawne.
- b) **autor:** Grzegorz Koziół, **tytuł:** Status prawny wierzyciela wspólnika w spółce jawnej. Uwagi materialnoprawne, **rok wydania:** 2016, **nazwa wydawnictwa:** Wolters Kluwer, ss. 248, **recenzent wydawniczy:** Prof. dr hab. Andrzej Kidyba.
- c) **omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników oraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.**

Celem wskazanego wyżej jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 u.s.n.t.n. opracowania jest przedstawienie usytuowania prawnego wierzyciela wspólnika w spółce jawnej w prawie polskim. W usytuowaniu tym wstępuje wiele odrębności i elementów szczególnych w stosunku do pozycji prawnej wierzyciela w ogólnym znaczeniu cywilnoprawnym. Najważniejsze z nich można sprowadzić do trzech stwierdzeń.

Po pierwsze, wierzyciel wspólnika został prawnie usytuowany jako osoba trzecia w stosunku do spółki jawnej.

Po drugie, mimo tego, że wierzyciel wspólnika jest osobą trzecią wobec spółki jawnej – a nie jej wspólnikiem – wierzycielowi temu przysługują w niej określone prawa, które kształtują jego pozycję prawną.

Po trzecie, zakres treściowy statusu prawnego wierzyciela wspólnika w spółce jawnej jest dynamiczny, ulega modyfikacjom, które zależą przede wszystkim od stopnia

aktywności wierzyciela w dążeniu do zaspokojenia jego wierzytelności z praw wspólnika w spółce.

Prezentowane opracowanie zawiera analizę pozycji prawnej wierzyciela wspólnika przede wszystkim na gruncie prawa spółek. Zagadnienia z zakresu prawa postępowania cywilnego, prawa upadłościowego, prawa pracy, prawa publicznego gospodarczego, prawa finansowego, prawa rodzinnego, prawa spadkowego i innych dziedzin prawa zostały w nim zarysowane w wymiarze niezbędnym do wyjaśnienia przedmiotowej problematyki, zachowania kompletności wywodu a także analizy spójności przyjętych rozwiązań prawnych.

Zagadnienie statusu prawnego wierzyciela wspólnika w spółce jawnej, pomimo podstawowego znaczenia w sferze teoretycznej i praktycznej, nie było do chwili obecnej przedmiotem opracowania o wymiarze całościowym, w tym np. monografii. Prace naukowe i inne wypowiedzi z tego zakresu mają charakter fragmentaryczny. Zagadnienia objęte zakresem opracowania nie były do chwili obecnej przedmiotem odnoszących się do nich bezpośrednio wypowiedzi orzeczniczych. Monografia „Status prawny wierzyciela wspólnika w spółce jawnej. Uwagi materialnoprawne” jest zatem pierwszym w polskiej literaturze prawniczej monograficznym opracowaniem tej tematyki.

Znaczenie poruszanej w opracowaniu problematyki wynika ponadto z modelowego wymiaru spółki jawnej stanowiącej podstawową formę spółki handlowej, w tym handlowej spółki osobowej. Uregulowania dotyczące spółki jawnej stosuje się odpowiednio w zakresie nieuregulowanym do spółki partnerskiej, komandytowej i – częściowo – komandytowo-akcyjnej (art. 89, 103, 126 § 1 pkt 1 k.s.h.¹), w tym także do wierzycieli wspólników tych spółek (z wyjątkiem wierzycieli akcjonariuszy). Unormowania dotyczące wierzyciela wspólnika jawnego mają istotne znaczenie również z perspektywy obszernego zakresu wykorzystania spółki jawnej w obrocie prawnym.

Opracowanie składa się z III rozdziałów, wstępu i podsumowania. W rozdziale I poddałem charakterystyce kategorię wierzyciela w ogólności z punktu widzenia jego najważniejszych generalnych cech jurydycznych (§ 1), przedstawiłem zagadnienie pojęcia wierzyciela wspólnika spółki jawnej w prawie polskim (§ 2), pojęcia i ukształtowania

¹ Ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych, tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.

statusu prawnego wierzyciela wspólnika w spółce jawnej oraz propozycje klasyfikacji jego poszczególnych praw (§ 3). Uwagi te stanowią niezbędną podstawę kwalifikacji praw wierzyciela wspólnika spółki jawnej z perspektywy przymiotów praw podmiotowych dokonanych w ostatnich punktach paragrafów w rozdziale II i III. Osobny paragraf 4 w rozdziale I pracy poświęciłem istotnym z perspektywy ustalenia posiadania statusu prawnego wierzyciela wspólnika w spółce jawnej zagadnieniom powstania zmiany i ustania tego statusu. W § 5 zamieściłem konkluzje rozważań przedstawionych w rozdziale I. W rozdziałach II i III opracowania przedstawiłem w podobnym ujęciu redakcyjnym i merytorycznym poszczególne prawa wierzyciela wspólnika spółki jawnej, które przysługują mu odpowiednio przed i po zaistnieniu przesłanki rozwiązania spółki jawnej. Ostatnie paragrafy rozdziału II i III zawierają konkluzje rozważań przedstawionych w tych rozdziałach.

Przeprowadzona w wymienionym wyżej opracowaniu analiza prowadzi do wniosku, że w polskim systemie prawa status wierzyciela wspólnika w spółce jawnej został prawnie określony w sposób odmienny i odrębny od ogólnej pozycji prawnej wierzyciela w podstawowym, cywilistycznym znaczeniu. Na status ten składają się, poza ogólnymi prawami wierzyciela w znaczeniu prawa cywilnego – jako strony stosunku zobowiązaniowego – także szczególne prawa wierzyciela wspólnika wynikające z przepisów kodeksu spółek handlowych. Status prawny wierzyciela wspólnika w spółce jawnej obejmuje zasadniczo tylko prawa tego wierzyciela. Posiadanie przez określony podmiot statusu prawnego wierzyciela wspólnika w spółce jawnej powinno być ustalane na podstawie faktu prawnego przysługiwania temu podmiotowi wierzytelności w stosunku do wspólnika jako dłużnika, a nie w relacji do spółki jawnej. Wierzyciel wspólnika spółki jawnej jako osoba trzecia w stosunku do spółki jawnej, pozostałych wspólników, innych wierzycieli tej spółki i wierzycieli pozostałych wspólników, z tytułu przysługujących w spółce jawnej praw nie staje się wspólnikiem albo podmiotem o statusie zbliżonym, podobnym do wspólnika.

Zdarzenia prawne, które mają wpływ na powstanie, zmianę albo ustanie statusu prawnego wierzyciela wspólnika w spółce jawnej są zróżnicowane zwłaszcza pod względem zakresu związku z wierzycielem wspólnika. Uzależnienie powstania, zmiany i ustania statusu prawnego wierzyciela wspólnika od zdarzeń prawnych niezwiązanych

bezpośrednio z wierzytelnością, która przysługuje mu w stosunku do wspólnika potwierdza istnienie odrębnego i odmiennego statusu prawnego wierzyciela wspólnika w spółce jawnej, który można określać z tej perspektywy statusem „spółkowym”, w odróżnieniu od „ogólnego”, cywilistycznego statusu tego wierzyciela.

Odmienność i odrębność statusu prawnego wierzyciela wspólnika jawnego w stosunku do jego ogólnego, cywilnoprawnego usytuowania w polskim systemie prawa kształtują w pierwszym rzędzie prawa przysługujące temu wierzycielowi w zwykłej formie ustrojowej spółki jawnej. Elementami kształtującymi odrębny status prawny wierzyciela wspólnika w zwykłej formie ustrojowej spółki jawnej w płaszczyźnie majątkowej, które wynikają z przysługujących mu praw są przede wszystkim:

- 1) ograniczenie zakresu zajęcia do praw wspólnika, którymi wspólnik ten może swobodnie rozporządzać (art. 62 § 1 k.s.h.), praw wspólnika przysługujących na wypadek wystąpienia lub rozwiązania spółki (art. 62 § 2 k.s.h.), a nie np. wszystkich praw majątkowych, które wspólnik ma w spółce. Przyznaje to wierzycielowi wspólnika potencjalną możliwość wyboru zakresu zajęcia praw majątkowych wspólnika, ale – z perspektywy regulacji art. 62 § 2 k.s.h. – jedynie w ramach jednej z dwóch grup praw (na wypadek wystąpienia lub rozwiązania spółki). Powyższe w określony sposób limituje możliwości zaspokojenia się przez tego wierzyciela z praw majątkowych wspólnika, jak można sądzić ze względu na interes spółki i wspólnika,
- 2) przyjęcie, że realizacja prawa wypowiedzenia umowy spółki jawnej (art. 62 § 2 k.s.h.), jest wprawdzie uwarunkowana koniecznością zaistnienia ściśle określonych przesłanek, jednak stanowi podstawę uzyskania przez wierzyciela wspólnika w tej spółce innych praw zmierzających do zaspokojenia wierzytelności (np. wskazanych w art. 65 k.s.h.). Dochodzi do tego w sposób bardziej złożony (w tym wieloetapowo) niż w przypadku zaspokajania innych wierzytelności (nie w stosunku do wspólnika spółki jawnej),
- 3) wprowadzenie trzech odrębnych praw majątkowych pozostających w związku z wypowiedzeniem umowy oraz stanowiących ekonomiczny ekwiwalent uczestnictwa w spółce wspólnika spółki jawnej, który w związku z wypowiedzeniem przypada wierzycielowi wspólnika, tj.:

- a) prawa do wypłaty udziału kapitałowego (art. 65 § 3 zd. 1 k.s.h.),
- b) prawa do zwrotu rzeczy wniesionych tytułem wkładu do używania (art. 65 § 3 zd. 2 k.s.h.), o ile – jako rzeczy ruchome – nie były przedmiotem zajęcia w celu spełnienia przesłanek wypowiedzenia z art. 62 k.s.h.,
- c) prawa do zysku ze spraw jeszcze nie zakończonych (art. 65 § 5 k.s.h.).

Elementami kształtującymi odrębny status prawny wierzyciela wspólnika w zwykłej formie ustrojowej spółki jawnej w płaszczyźnie organizacyjnej, które wynikają z przysługujących mu praw są:

- 1) przyjęcie, że zajęcie praw wspólnika przysługujących na wypadek wystąpienia lub rozwiązania spółki (art. 62 § 2 k.s.h.) wypełnia jedną z przesłanek wypowiedzenia umowy spółki przez wierzyciela wspólnika – prowadzącego do ustania członkostwa tego wspólnika,
- 2) uznanie, że realizacja prawa wypowiedzenia umowy spółki jawnej (art. 62 § 2 k.s.h.) prowadzi do ustania członkostwa wspólnika, a zatem kształtuje w sposób bezpośredni skład osobowy spółki jawnej,
- 3) przyjęcie, że wykonanie prawa żądania przeprowadzenia likwidacji (albo innego sposobu zakończenia działalności spółki jawnej) – art. 64 § 2 zd. 2 k.s.h. – ma bezpośredni wpływ na byt prawny spółki jawnej (tj. prowadzi do przejścia tej spółki ze zwykłej formy ustrojowej w fazę likwidacyjną jak również może prowadzić po przeprowadzeniu likwidacji albo innego sposobu zakończenia działalności spółki do jej rozwiązania).

Poza prawami przysługującymi wierzycielowi wspólnika spółki jawnej w zwykłej formie ustrojowej spółki jawnej, odmiennosc i odrębność statusu prawnego tego wierzyciela w polskim systemie prawa kształtują w obszernym zakresie prawa, jakie służą mu po zaistnieniu przesłanki rozwiązania spółki, tj. w fazie jej likwidacji.

Elementami kształtującymi odrębny status prawny wierzyciela wspólnika w spółce jawnej w likwidacji w płaszczyźnie majątkowej, które wynikają z przysługujących mu praw są:

- 1) przyznanie wierzycielowi wspólnika możliwości wyboru zajęcia praw majątkowych wspólnika na wypadek rozwiązania spółki, a w konsekwencji zaspokojenia tylko z tych praw,
- 2) wprowadzenie czterech odrębnych praw majątkowych pozostających w związku z likwidacją spółki jawnej i stanowiących ekwiwalent uczestnictwa w spółce jej wspólnika, który zgodnie z art. 82 § 2 k.s.h. przypada wierzycielowi tego wspólnika, tj.:
 - a) prawa do części majątku likwidowanej spółki określonej w jej umowie (art. 82 § 2 zd. 1 k.s.h.),
 - b) prawa do spłaty udziału w znaczeniu art. 82 § 2 zd. 2 k.s.h. („udziału likwidacyjnego”),
 - c) prawa do wypłaty nadwyżki majątku pozostałej po spłacie wymienionych wyżej „udziałów likwidacyjnych” (art. 82 § 2 zd. 3 k.s.h.),
 - d) prawa do zwrotu rzeczy wniesionych przez wspólnika tytułem wkładu do używania (art. 82 § 3 k.s.h.).

Elementami kształtującymi odrębny status prawny wierzyciela wspólnika w spółce jawnej w likwidacji w płaszczyźnie organizacyjnej, które wynikają z przysługujących mu praw są:

- 1) przyjęcie, że wierzyciel wspólnika spółki jawnej jako osoba trzecia w znaczeniu art. 63 k.c.², w stosunku do stron porozumienia dotyczącego innego sposobu zakończenia działalności spółki, nie musi wyrazić zgody na jego zawarcie po zaistnieniu przesłanki rozwiązania w postaci wypowiedzenia przez niego umowy spółki (art. 67 § 2 k.s.h.); powyższe zapewnia temu wierzycielowi przede wszystkim możliwość wyboru postępowania, w którym spółka ulegnie likwidacji przed ustaniem jej bytu prawnego (postępowania likwidacyjnego albo innego sposobu zakończenia działalności spółki) a on może domagać się zaspokojenia,
- 2) zapewnienie wierzycielowi wspólnika spółki jawnej możliwości wpływu na dobór osób odpowiedzialnych za prawidłowe przeprowadzenie postępowania

² Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, tekst jednolity Dz.U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.

likwidacyjnego (likwidatorów) – zmierzającego przed zakończeniem działalności spółki, m.in. do zaspokojenia jego wierzytelności – poprzez wnioskowanie do sądu rejestrowego o ich ustanowienie albo odwołanie (art. 71 § 1 i art. 73 § 1 k.s.h.),

- 3) umożliwienie wierzycielowi wspólnika spółki jawnej oddziaływania – poprzez udział w podejmowaniu – na treść uchwał w sprawie zasad prowadzenia spraw spółki w likwidacji wiążących wewnątrznie likwidatorów (art. 77 § 2 k.s.h.), którzy wykonują czynności likwidacyjne, w tym czynności zmierzające do zaspokojenia wierzyciela wspólnika z zajętych na wypadek rozwiązania spółki praw,
- 4) zapewnienie wierzycielowi wspólnika spółki jawnej dostępu do dokumentacji spółki, która uległa rozwiązaniu (w tym ksiąg i dokumentów) w celu uzyskania informacji o działaniach podjętych z zamiarem zgodnego z prawem zaspokojenia jego wierzytelności w stosunku do wspólnika z praw w spółce (art. 84 § 4 k.s.h.).

Wymienione prawa wierzyciela wspólnika spółki jawnej (z wyjątkiem prawa do uzyskania zajęcia praw wspólnika i prawa wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia w sprawie innego sposobu zakończenia działalności spółki jawnej) „zbliżają” w zakresie ich przedmiotu i treści jego pozycję prawną do analogicznych elementów statusu prawnego wspólnika spółki jawnej. Z tego tytułu wierzyciel wspólnika spółki jawnej nie staje się jednak wspólnikiem, czy też *quasi*-wspólnikiem. Wynika to przede wszystkim z braku podstaw prawnych do nawiązania przez niego stosunku członkostwa ze spółką a także funkcji przysługiwania mu określonych praw. Jest nią bezpośrednio (np. w przypadku prawa do spłaty „udziału likwidacyjnego”) albo pośrednio (przykładowo w przypadku prawa wnioskowania do sądu rejestrowego o ustanowienie albo odwołanie likwidatorów) zaspokojenie wierzytelności, a nie nawiązanie relacji członkostwa. Wierzyciel wspólnika spółki jawnej jest osobą trzecią w stosunku do spółki a także wspólników innych niż wspólnik z którym pozostaje w relacji wierzyciel – dłużnik. Znajduje to ponadto potwierdzenie w odrębnej – w stosunku do unormowania instytucji wypowiedzenia umowy spółki przez wspólnika – regulacji tego wypowiedzenia przez wierzyciela wspólnika w art. 62 § 2 k.s.h. Potwierdza to też pozycja prawna, z której wierzyciel ten decyduje o wyrażeniu zgody na zawarcie porozumienia dotyczącego innego sposobu zakończenia działalności spółki (art. 67 § 2 k.s.h.). Nie decyduje o tym jako strona tego porozumienia, ale na podstawie przepisu

specjalnego (art. 67 § 2 k.s.h.) jako osoba trzecia w znaczeniu i z konsekwencjami z art. 63 k.c.

Znaczna część praw wierzyciela wspólnika spółki jawnej ma charakter roszczeń majątkowych, które ulegają przedawnieniu na zasadach ogólnych kodeksu cywilnego. Dotyczy to roszczeń: o wypłatę udziału kapitałowego, o zwrot rzeczy wniesionych do spółki tytułem wkładu do używania, o wypłatę zysku ze spraw niezakończonych przed wystąpieniem ze spółki przez wspólnika, o wypłatę części majątku likwidowanej spółki, o spłatę „udziału likwidacyjnego”, o wypłatę nadwyżki pozostałej po wypłacie tego udziału, a także roszczenia o zwrot rzeczy ruchomych wniesionych do spółki tytułem wkładu. Inne „uprawnienia spółkowe” tego wierzyciela posiadają cechy praw bezpośrednich (prawo do uzyskania zajęcia praw wspólnika na wypadek wystąpienia lub rozwiązania spółki, prawo wyrażenia zgody na porozumienie dotyczące innego sposobu zakończenia działalności spółki) albo kształtujących (prawo wypowiedzenia umowy spółki, prawo wnioskowania o ustanowienie albo odwołanie likwidatorów, prawo podejmowania uchwał dotyczących prowadzenia spraw spółki w likwidacji), ewentualnie łączą określone elementy różnych normatywnych postaci praw podmiotowych, w tym zwłaszcza roszczeń i praw kształtujących (prawo żądania przeprowadzenia likwidacji). Większość praw wierzyciela wspólnika spółki jawnej składa się na sytuację prawną tego wierzyciela związaną z przysługującą mu wierzytelnością. W związku z tym prawa te dzielą jej losy prawne (w tym np. związane ze zmianą podmiotu wierzytelności), jednak nie mogą być pojedynczo przedmiotem obrotu prawnego (np. prawa do: wypłaty udziału kapitałowego, zwrotu rzeczy wniesionych tytułem wkładu do używania, zysku ze spraw niezakończonych przed wystąpieniem wspólnika, spłaty „udziału likwidacyjnego”). Prawa wierzyciela wspólnika mogą być przedmiotem wspólności ze wszelkimi tego konsekwencjami. Większość z nich stanowią prawa niepodzielne. Przesłanką powstania i realizacji praw poddanych analizie w rozdziale II opracowania nie jest posiadanie przez wierzyciela wspólnika interesu prawnego, inaczej niż w przypadku praw, których dotyczy jego rozdział III (prawa wnioskowania o powołanie albo odwołanie likwidatorów, prawa podejmowania uchwał dotyczących prowadzenia spraw spółki w likwidacji oraz prawa przeglądania ksiąg i dokumentów rozwiązanej spółki). Realizacja dwóch pierwszych z wymienionych wyżej praw wierzyciela wspólnika (przewidzianych w art. 71 § 1, 73 § 1 i 77 § 2 k.s.h.) wpływa lub może wpływać od strony organizacyjnej (przez

ustanowienie albo odwołanie likwidatorów, podejmowanie uchwał dotyczących prowadzenia spraw w likwidacji) na przebieg postępowania likwidacyjnego, a zatem na status i byt prawny spółki. Potwierdza to szczególny wymiar pozycji prawnej wierzyciela wspólnika spółki jawnej.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych.

W moich pozostałych publikacjach można wyróżnić przede wszystkim następujące generalne płaszczyzny (obszary) badawcze:

- 1) Przedsiębiorcy i podmioty niekomercyjne.
- 2) Umowy zobowiązaniowe.
- 3) Pozostałe zagadnienia.

Ad. 1. W ramach pierwszej płaszczyzny badawczej zajmowałem się przede wszystkim zagadnieniami: stosunku członkostwa i zmian podmiotowych w spółkach osobowych, spółdzielniach, spółkach wodnych oraz stowarzyszeniach, procesami transformacyjnymi w spółkach i spółdzielniach, a także wybranymi, szczególnymi przypadkami reprezentacji w spółkach oraz podmiotach niekomercyjnych.

Monografia pt. „Przeniesienie praw i obowiązków wspólników w handlowych spółkach osobowych. Uwagi na gruncie regulacji art. 10 k.s.h.” (Kraków 2006, ss. 312) jest oparta na rozprawie doktorskiej, wymienionej na wstępie niniejszego autoreferatu, w pkt 2 powyżej. Stanowi ona zmodyfikowaną postać tej rozprawy. Monografię tę poświęciłem problematyce przeniesienia ogółu praw i obowiązków wspólnika (jawnego, partnera, komplementariusza, komandytariusza) na podstawie art. 10 k.s.h., a także jego skutkom prawnym w szczególności w płaszczyźnie stosunku członkostwa wspólnika w handlowej spółce osobowej. Pozostaje ona pierwszym opracowaniem monograficznym z tej tematyki w polskiej literaturze prawniczej.

Podstawowym założeniem tej monografii jest przyjęcie, że w ramach stosunków wewnętrznych handlowych spółek osobowych, jako korporacji występują relacje prawne między wyodrębnioną podmiotowo spółką a jej wspólnikami, którzy funkcjonują równolegle w ramach struktury organizacyjnej spółki. Zależność korporacyjno-prawną między wspólnikiem a handlową spółką osobową wyraża stosunek członkostwa, łączący spółkę i wspólnika. Jego treścią jest ogół praw wspólnika w spółce oraz obowiązków wobec niej.

Przedmiotem stosunku członkostwa jest natomiast wykonywanie praw i obowiązków składających się na jego treść przez wspólnika, a także spółkę, jako strony stosunku członkostwa.

Monografia ta składa się z czterech rozdziałów, wprowadzenia oraz podsumowania. W jej rozdziale pierwszym dokonałem analizy charakteru prawnego uczestników stosunku członkostwa (handlowej spółki osobowej i wspólnika). W rozdziale drugim zdefiniowałem stosunek członkostwa w handlowej spółce osobowej, w tym wskazałem elementy stosunku członkostwa w handlowej spółce osobowej jako stosunku cywilnoprawnego, przedstawiłem zakres treściowy stosunku członkostwa z perspektywy statusu prawnego poszczególnych wspólników handlowej spółki osobowej, a także dokonałem charakterystyki stosunku członkostwa z punktu widzenia cech stosunku cywilnoprawnego. W rozdziale trzecim poddałem analizie zagadnienie przeniesienia ogółu praw i obowiązków wspólnika handlowej spółki osobowej z perspektywy podmiotowej (strony czynności przeniesienia praw i obowiązków), przedmiotowej (czynność przenosząca ogół praw i obowiązków), prawnej dopuszczalności (przesłanek przeniesienia ogółu praw i obowiązków oraz konsekwencji ich niezachowania), a także ograniczeń przenoszenia. W rozdziale czwartym sklasyfikowałem i poddałem charakterystyce konsekwencje prawne przeniesienia ogółu praw i obowiązków wspólnika w stosunkach między wspólnikiem występującym ze spółki a wspólnikiem przystępującym do spółki, w stosunkach między wspólnikiem występującym ze spółki oraz wspólnikiem przystępującym do spółki a spółką, w stosunkach między spółką a jej wierzycielami, a także z perspektywy formy ustrojowej (stadialnej) handlowej spółki osobowej (spółki przed wpisem do rejestru, spółki właściwej, spółki w transformacji, spółki w likwidacji oraz spółki w upadłości).

Poza monografią „Przeniesienie praw i obowiązków wspólników w handlowych spółkach osobowych. Uwagi na gruncie regulacji art. 10 k.s.h.”, zagadnieniom stosunku członkostwa oraz zmian podmiotowych w spółkach osobowych, spółdzielniach, spółkach wodnych, a także stowarzyszeniach, poświęciłem stosunkowo najwięcej uwagi. Znalazło to odzwierciedlenie w piętnastu: artykułach, częściach opracowań zbiorowych oraz glosach.

Stwierdziłem w nich m.in., że w wyniku przeniesienia ogółu praw i obowiązków wspólników handlowych spółek osobowych na podstawie art. 10 k.s.h. mogą powstać określone konstrukcje atypowe w tych spółkach, w tym z udziałem tej spółki jako wspólnika

(Możliwość przenoszenia ogółu praw i obowiązków wspólników handlowych spółek osobowych a wybrane konstrukcje atypowe w spółce jawnej, Przegląd Prawa Handlowego 2006, nr 3, s. 51 – 58). Uznałem w szczególności, że w wyniku przekształcenia handlowych spółek osobowych dochodzi do kontynuacji (a nie ustania) stosunku członkostwa wspólnika w ramach innego statusu prawnego wspólnika (Członkostwo w handlowej spółce osobowej a przekształcenie spółek, Państwo i Prawo 2008, z. 9, s. 94 – 106). Poddałem w wątpliwość dopuszczalność nabycia członkostwa w handlowej spółce osobowej w trybie sprzedaży egzekucyjnej praw i obowiązków jej wspólnika (z wyjątkiem członkostwa akcjonariusza w spółce komandytowo-akcyjnej), czemu poświęciłem artykuł pt. „Dopuszczalność sprzedaży egzekucyjnej praw wspólnika a stosunek członkostwa w handlowej spółce osobowej” (Prawo Spółek 2008, nr 10, s. 30-35). Stwierdziłem ponadto, że stosunek członkostwa w handlowej spółce osobowej może powstać – w określonych przypadkach, o ile umowa spółki przewiduje taką możliwość – w wyniku następstwa prawnego po wspólniku, którego był prawnym udziałem (Powstanie stosunku członkostwa w handlowej spółce osobowej jako konsekwencja ustania bytu prawnego wspólnika, Rejent 2009, nr 3, s. 52-72) albo w wykonaniu zapisu testamentowego zobowiązującego do przeniesienia ogółu praw i obowiązków na podstawie art. 10 k.s.h. (Ogół praw i obowiązków wspólnika w spółce jawnej „przekształconej” ze spółki cywilnej na podstawie art. 26 § 2-6 k.s.h. jako przedmiot zapisu testamentowego. Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26 października 2006 r., VI ACa 394/06, Glosa 2010, nr 3, s. 25-30; Dopuszczalność przeniesienia na zapisobiercę praw i obowiązków wspólnika spółki jawnej obciążonego zapisem. Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26 października 2006 r., VI ACa 394/06, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, s. 1090-1092). Pozostałe wypowiedzi z tego zakresu dotyczyły: charakteru prawnego powstania członkostwa w wyniku powstania handlowej spółki osobowej oraz przystąpienia do niej po jej powstaniu (Powstanie handlowej spółki osobowej oraz przystąpienie do niej (po jej powstaniu) jako zdarzenia prowadzące do powstania stosunku członkostwa, Przegląd Prawa Handlowego 2010, nr 1, s. 12-18); zagadnienia skutków – zwłaszcza w płaszczyźnie członkostwa, bytu prawnego spółki i odpowiedzialności za zobowiązania – wypowiedzenia umowy spółki jawnej i cywilnej (Postanowienia umowy spółki jawnej dotyczące jej wypowiedzenia przez wspólnika. Zagadnienia wybrane (w:) Ustawowe ograniczenia swobody umów. Zagadnienia wybrane, red. B. Gneta, Warszawa 2010, s. 247-260; Prawne konsekwencje wypowiedzenia umowy spółki jawnej przez wierzyciela osobistego wspólnika,

Prawo Spółek 2011, nr 2, s. 11-20; Skutki wypowiedzenia udziału wspólnika w spółce cywilnej przez jego wierzyciela osobistego, Rejent 2013, nr 5, s. 80-103), a także kwestii dopuszczalności, przesłanek, zakresu i konsekwencji uzgodnienia innego sposobu zakończenia działalności spółki (Zakończenie działalności spółki handlowej w sposób uzgodniony przez wspólników, Prawo Spółek 2011, nr 7-8, s. 14-24).

W opracowaniu pt. „Prawo członka spółdzielni europejskiej do przeniesienia udziału. Zagadnienia wybrane” (w:) „Prawa i obowiązki wspólników w spółce, spółdzielni europejskiej i spółce europejskiej” (red. A. Witosz, Katowice 2012, s. 40-61) opowiedziałem się m.in. za dopuszczalnością wewnętrznej zmiany podmiotowej w spółdzielni europejskiej z siedzibą w Polsce (utruty i nabycia członkostwa w tej spółdzielni) w wyniku przeniesienia udziału członka na inny podmiot.

W obszernym artykule „Spółka wodna a stowarzyszenie”, Prawo i Środowisko 2011, nr 1, s. 119-144, dokonałem porównania spółki wodnej i stowarzyszenia zwłaszcza z perspektywy wewnętrznych zmian podmiotowych, w tym stosunku członkostwa oraz elementów mających na nie wpływ w tych jednostkach organizacyjnych. Stwierdziłem w nim m.in., że spółka wodna jest konstrukcją znacznie zbliżoną do stowarzyszenia, natomiast w niektórych elementach podobną do spółki handlowej (z ograniczoną odpowiedzialnością). W glosie „Uprawnienie następcy prawnego członka spółki wodnej do wystąpienia ze spółki. Glosa do postanowienia SN z 29 czerwca 2010 r.” (III CZP 46/10, Prawo i Środowisko 2011, nr 1, s. 114-117), zaakceptowałem zawartą w tym orzeczeniu tezę o cywilnoprawnym charakterze członkostwa w spółce wodnej i dopuszczalności wystąpienia z tej spółki przez następcę prawnego jej członka.

W artykule „Z problematyki ustalenia prawa właściwego dla powstania jednostki organizacyjnej i nabycia członkostwa przez jej założycieli na podstawie regulacji art. 17 p.p.m.” (w:) Prace Naukowe z Prawa Spółek i Własności Intelektualnej, zeszyt 2, maj 2015, s. 132-139) poddałem z kolei w wątpliwość istnienie w prawie polskim podstawy prawnej ustalenia prawa właściwego m.in. do czynności podejmowanych przed rejestracją jednostek organizacyjnych (w tym jednostek o charakterze korporacyjnym, takich jak np. handlowe spółki osobowe, spółdzielnie, spółki wodne, czy stowarzyszenia), które mają wpływ na przedmiot, treść i nabycie członkostwa w tych jednostkach przez ich założycieli.

Zagadnieniom procesów transformacyjnych w spółkach oraz spółdzielniach poświęciłem jeden rozdział monografii i dwie wypowiedzi stanowiące części opracowań zbiorowych. Rozdział monografii pt. „Procesy transformacyjne spółki” (w:) Spółka akcyjna. Meritum. Prawo spółek (red. A. Kidyba, Warszawa 2013, s. 1653-1710, kolejne wydanie: Warszawa 2014, s. 1766-1827) dotyczy łączenia, podziału i przekształcenia spółki akcyjnej. Opracowanie pt. „Przekształcenie spółki cywilnej w spółki handlowe w nowelizacjach k.s.h. a przesłanki rozwiązania tej spółki. Zagadnienia wybrane” (w:) „Kodeks spółek handlowych po dziesięciu latach”, red. J. Frąckowiak, Wrocław 2013, s. 481-496, odnosi się do kwestii zróżnicowanych – ze względu na częste nowelizacje przepisów o tych przekształceniach – znaczenia i skutków ogólnych wyłączeń zdolności przekształceniowej spółki cywilnej. Poza tym, w zakresie transformacji spółdzielni, wyraziłem wątpliwość dotyczącą możliwości przyjęcia kontynuacji przy przekształceniu spółdzielni pracy w spółkę handlową (Zasada kontynuacji w procesach transformacyjnych spółdzielni prawa polskiego. Kilka refleksji (w:) Podstawowe konstrukcje i tendencje rozwojowe prawa spółdzielczego, red. A. Herbet, P. Zakrzewski, Lublin 2014, s. 47-64). Stwierdziłem, że jest to rodzaj innego następstwa prawnego zawierającego elementy sukcesji uniwersalnej i kontynuacji.

Wybrane szczególne przypadki reprezentacji przedsiębiorców i podmiotów niekomercyjnych poddane analizie naukowej obejmują: reprezentację spółki jawnej przez prokurenta, reprezentację niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej (tzw. NZOZ-u) utworzonego przez fundację albo stowarzyszenia, a także reprezentację Spółki Europejskiej (SE) przez dyrektora wykonawczego nie będącego członkiem rady administrującej (RA).

W tym zakresie opowiedziałem się, ze wskazaniem na określone związane z tym wątpliwości, za możliwością reprezentacji spółki jawnej przez prokurenta w trakcie innego sposobu zakończenia działalności tej spółki (Wybrane uwagi dotyczące reprezentowania spółki jawnej przez prokurenta w okresie innego sposobu zakończenia działalności spółki uzgodnionego przez wspólników (art. 67 § 1 k.s.h.) (w:) Prawo handlowe XXI wieku. Czas stabilizacji, ewolucji, czy rewolucji, red. M. Modrzejewska, Warszawa 2010, s. 438-446).

Wskazałem elementy składające się na specyfikę podstaw prawnych oraz realizacji procesu zarządzania, w tym kierowania i reprezentacji NZOZ-u ze względu na rodzaj podmiotu tworzącego: fundację albo stowarzyszenie (Charakter prawny statutu i regulaminu porządkowego niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez fundację lub

stowarzyszenie. Zagadnienia podstawowe, Rejent 2010, nr 12, s. 54-71; Występowanie niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej (NZOZ-u) utworzonego przez fundację lub stowarzyszenie w obrocie prawnym. Zagadnienia wybrane, Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego 2011, nr 6, s. 9-13, Wybrane aspekty tworzenia niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej przez fundacje i stowarzyszenia (w:) Uwarunkowania prawne, ekonomiczne i socjologiczne funkcjonowania wybranych systemów ochrony zdrowia, red. T. Mróz, Białystok 2011, s. 275-297).

Uznałem, że w obszarze reprezentacji SE z siedzibą w Polsce występuje wiele elementów „europeizacji” tej spółki, a dyrektor wykonawczy nie będący członkiem RA ma status prawny zbliżony do pełnomocnika SE (Wybrane przykłady modyfikacji standardowych zasad reprezentacji spółki kapitałowej w polskiej regulacji reprezentacji spółki europejskiej w systemie monistycznym (w:) Wpływ europeizacji prawa na instytucje prawa handlowego, red. J. Kruczałak-Jankowska, Warszawa 2013, s. 65-72; Uwagi o statusie prawnym dyrektora wykonawczego niebędącego członkiem rady administrującej (RA) w Spółce Europejskiej (SE) z siedzibą na terytorium RP, Rejent 2015, nr 2, s. 21-34).

Ad. 2. W ramach drugiej, generalnej płaszczyzny badawczej zajmowałem się przede wszystkim: zagadnieniem zmiany stron umowy (w tym zbycia wierzytelności i ustania bytu prawnego stron umowy), umową o dzieło, umową najmu i dzierżawy, charakterem prawnym umowy o dofinansowanie, przeniesieniem praw własności przemysłowej, wybranymi, szczególnymi umowami handlowymi z zakresu transportu (umową czarteru, umową o usługi pilotowe i umową przewozu pasażerów drogą morską) oraz niektórymi, szczególnymi przesłankami zmiany umowy o zamówienie publiczne.

Problematyce zmiany stron umowy, w tym zbycia wierzytelności oraz ustania bytu prawnego stron umowy poświęciłem komentarz do przepisów kodeksu cywilnego o zmianie wierzyciela i zmianie dłużnika, w tym jego pierwsze i drugie wydanie (Kodeks cywilny. Tytuł IX. Zmiana wierzyciela lub dłużnika. Komentarz do art. 509-525 (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. III, Zobowiązania. Część ogólna, red. A. Kidyba, Warszawa 2010, s. 736-824; Kodeks cywilny. Tytuł IX. Zmiana wierzyciela lub dłużnika. Komentarz do art. 509-525 (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. III, Zobowiązania. Część ogólna, red. A. Kidyba, Warszawa 2014, s. 850-945, (2 wydanie); dwa rozdziały monografii dotyczące podstawowych umów prowadzących do zbycia wierzytelności: faktoringu i forfaitingu (Umowa faktoringu (w:)

Pozakodeksowe umowy handlowe, red. A. Kidyba, Warszawa 2013, s. 499-528; Umowa forfaitingu (w:) Pozakodeksowe umowy handlowe, red. A. Kidyba, Warszawa 2013, s. 529-556) i jedną wypowiedź stanowiącą część opracowania zbiorowego odnoszącą się do konsekwencji prawnych ustania bytu prawnego stron umowy o dzieło (Ustanie bytu prawnego stron umowy o dzieło. Podstawowe konsekwencje w świetle przepisów kodeksu cywilnego (w:) Profesor Stefan Buczkowski, Lublin 2012, s. 110-121). Ich uzupełnieniem są, mające także znaczenie praktyczne, opracowania wzorów umów faktoringu i forfaitingu z komentarzem oraz orzecznictwem (Umowa faktoringu właściwego (w:) Umowy w obrocie gospodarczym. Wzory. Komentarze. Orzecznictwo, red. A. Kidyba, Warszawa 2015, s. 505-514; Umowa forfaitingu (w:) Umowy w obrocie gospodarczym. Wzory. Komentarze. Orzecznictwo, red. A. Kidyba, Warszawa 2015, s. 515-524).

Umowa o dzieło jest przedmiotem mojej wypowiedzi stanowiącej komentarz do przepisów kodeksu cywilnego o tej umowie, w tym jego pierwsze i drugie wydanie (Kodeks cywilny. Tytuł XV. Umowa o dzieło. Komentarz do art. 627-646 (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. III, Zobowiązania. Część szczególna, red. A. Kidyba, Warszawa 2010, s. 229-300; Kodeks cywilny. Tytuł XV. Umowa o dzieło. Komentarz do art. 627-646 (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. III, Zobowiązania. Część szczególna, red. A. Kidyba, Warszawa 2014, s. 294-380 (2 wydanie).

Umowy najmu oraz dzierżawy zostały z kolei poddane analizie w ramach komentarza do przepisów kodeksu cywilnego o najmie i dzierżawie, w tym w jego pierwszym i drugim wydaniu (Kodeks cywilny. Tytuł XVII. Najem i dzierżawa, Komentarz do art. 659-709 (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. III, Zobowiązania. Część szczególna, red. A. Kidyba, Warszawa 2010, s. 349-505; Kodeks cywilny. Tytuł XVII. Najem i dzierżawa. Komentarz do art. 659-709 (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. III, Zobowiązania. Część szczególna, red. A. Kidyba, Warszawa 2014, s. 448-616 (2 wydanie).

Dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej było przedmiotem mojego zainteresowania badawczego przede wszystkim z punktu widzenia charakteru prawnego umowy o dofinansowanie. Poświęciłem temu zagadnieniu jedną część w opracowaniu zbiorowym (Charakter prawny umowy o dofinansowanie przedsiębiorcy z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (w:) Prawo handlowe po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, red. W. J. Katner, U. Promińska, Warszawa 2010, s. 448-457), rozdział

monografii (Umowa o dofinansowanie przedsiębiorcy ze środków UE (w:) Pozakodeksowe umowy handlowe, red. A. Kidyba, Warszawa 2013, s. 153-188) oraz obszerny rozdział w opracowaniu o wymiarze praktycznym (Spółka z o.o. jako Beneficjent dotacji z funduszy UE (w:) Polska spółka z o.o. w Unii Europejskiej, red. A. Kidyba, Warszawa 2006-2007, ss. 448). Uzupełniające znaczenie ma w tym zakresie praktyczne opracowanie wzoru umowy o dofinansowanie z komentarzem i orzecznictwem (Umowa o dofinansowanie przedsiębiorcy ze środków UE (w:) Umowy w obrocie gospodarczym. Wzory. Komentarze. Orzecznictwo, red. A. Kidyba, Warszawa 2015, s. 346-362).

Problematyce dopuszczalności, przesłanek i skutków przenoszenia praw własności przemysłowej, został z kolei poświęcony rozdział monografii pt. „Umowa o przeniesienie praw własności przemysłowej” (w:) „Pozakodeksowe umowy handlowe” (red. A. Kidyba, Warszawa 2013, s. 817-844), której praktycznym uzupełnieniem jest opracowany odrębnie wzór tej umowy wraz z komentarzem i orzecznictwem (Umowa o przeniesienie prawa własności przemysłowej (w:) Umowy w obrocie gospodarczym. Wzory. Komentarze. Orzecznictwo, red. A. Kidyba, Warszawa 2015, s. 707-719).

W ramach kolejnego z wyróżnionych wyżej szczegółowych zagadnień badawczych zajmowałem się wybranymi szczególnymi, zwłaszcza ze względu na związek i znaczenie dla transportu w tradycyjnym znaczeniu, umowami handlowymi z tego zakresu, tj. umową czarteru, umową o usługi pilotowe i umową przewozu pasażerów drogą morską (Umowa czarteru (w:) Pozakodeksowe umowy handlowe, red. A. Kidyba, Warszawa 2013, s. 1015-1041, Umowa o usługi pilotowe (w:) Pozakodeksowe umowy handlowe, red. A. Kidyba, Warszawa 2013, s. 1066-1082; Umowa przewozu pasażerów drogą morską (w:) Pozakodeksowe umowy handlowe, red. A. Kidyba, Warszawa 2013, s. 1042-1065). Opracowałem też odrębnie wzory do ww. umów z praktycznym komentarzem i orzecznictwem (Umowa czarteru (w:) Umowy w obrocie gospodarczym. Wzory. Komentarze. Orzecznictwo, red. A. Kidyba, Warszawa 2015, s. 788-798; Umowa o usługi pilotowe (w:) Umowy w obrocie gospodarczym. Wzory. Komentarze. Orzecznictwo, red. A. Kidyba, Warszawa 2015, s. 809-820; Umowa przewozu pasażera drogą morską (w:) Umowy w obrocie gospodarczym. Wzory. Komentarze. Orzecznictwo, red. A. Kidyba, Warszawa 2015, s. 799-808).

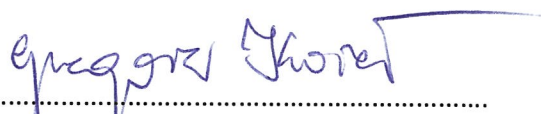
W „Głosie do wyroku SN z 4 lutego 2011 r.” (III CSK 143/10, Prawo Zamówień Publicznych 2011, nr 3, s. 97-102) poddałem analizie, zaakceptowałem i dodatkowo uzasadniłem zawarte w tym wyroku stanowisko SN dotyczące zakresu zastosowania klauzuli nadzwyczajnej zmiany stosunków w odniesieniu do umowy o zamówienie publiczne.

Ad. 3. Określone badania i wypowiedzi dotyczyły propozycji regulacji unormowań z zakresu tzw. części ogólnej prawa handlowego w projekcie nowego kodeksu cywilnego, w tym m.in. sposobu regulacji unormowań zagadnień prawno-handlowych w projektowanym kodeksie cywilnym, kategorii przedsiębiorcy i jego statusu, czy też rejestru przedsiębiorców (Wpis do rejestru jako wyznacznik statusu prawnego przedsiębiorcy w świetle projektu księgi pierwszej kodeksu cywilnego (w:) Instytucje prawa handlowego w przyszłym kodeksie cywilnym, red. T. Mróz, M. Stec, Warszawa 2012, s. 156-169; Uwagi podstawowe o umiejscowieniu regulacji prawa handlowego w kodeksie cywilnym i projekcie kodeksu cywilnego (w:) 50 lat kodeksu cywilnego. Perspektywy rekodyfikacji, red. P. Stec, M. Załucki, Warszawa 2015, s. 81-93).

Wybrane zagadnienia z zakresu prawa wynalazczego, w tym: wzory użytkowe, projekty racjonalizatorskie, podmioty prawa wynalazczego, powstanie i ustanie wynalazczych praw podmiotowych, umowy dotyczące projektów wynalazczych, a także naruszenie praw wynalazczych w świetle prawa własności przemysłowej były z kolei przedmiotem mojej autorskiej wypowiedzi o wymiarze dydaktycznym stanowiącej rozdział podręcznika: „Rozdział II. Prawo wynalazcze § 2 pkt 3-4, § 3, § 4 pkt 5-6, § 5, § 6” (w:) „Zarys prawa własności intelektualnej”, red. G. Tylec, Lublin 2012, s. 113-115, s. 116-119, s. 122-124, s. 139-141, s. 141-144, s. 144-147, s. 147-150, s. 150-154, s. 154-158, s. 158-161.

Wykaz opublikowanych prac naukowych lub twórczych prac zawodowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, sprawowanej opiece naukowej nad studentami, współpracy naukowej i działalności popularyzującej naukę są zawarte w załączniku nr 4.

Lublin, dnia 22 lutego 2016 r.

.....
